

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

(Referanse må oppgis)

Vår referanse: 07/00735
Arkivkode: Saksarkiv
Saksbehandler: Lars Møllerud
Deres referanse:
Dato: 2.1.2008

Høringsuttalelse om endringer i barnehageloven

Vi viser til brev av 31.10.07. Sentralstyret i KS behandlet saken i møte 14.12.07 og gjorde følgende vedtak:

Individuell rett – konsekvenser for kommunen som lokal barnehagemyndighet

KS ser udelt positivt på at regjeringen ønsker å sikre barnehageplass for alle som har behov for det. KS mener innbyggerne samlet sett får det beste tilbudet dersom kommunene har størst mulig grad av frihet til å organisere tjenestetilbudet, og er derfor som utgangspunkt skeptisk til lovfesting av rettigheter.

Etter KS' vurdering gir ikke dagens lovbestemmelser om samordning av opptak (§ 12 med merknader) tilstrekkelig mulighet for kommunene til å sikre en helhetlig, god og effektiv samordning av opptaket - særlig sett i sammenheng med § 7 om barnehageeierens ansvar (punkt C om opptakskriterier). Ved at kommunenes samordningsmyndighet blir tydeligere enn i dag, kan kommunene sørge for at også opptaket i de private barnehagene på en effektiv måte bidrar til å sikre plasser til barn som har rett til plass ved tidspunktet for hovedopptak. Dette vil trolig også bidra til at sentrale storbykommuner med betydelig innpendling av "gjestebarn" hurtigere vil nå målet om full barnehagedekning. Ut fra dette foreslår vi at § 12. Samordnet opptaksprosess i kommunen, første ledd, gis følgende ordlyd:

§ 12. Samordnet opptaksprosess i kommunen

Alle godkjente barnehager i kommunen skal samarbeide om opptak av barn. Kommunen skal legge til rette for en samordnet opptaksprosess, slik at barns rett til barnehageplass kan oppfylles. Kommunen skal ta hensyn til barnehagenes mangfold og egenart. Brukernes ønsker og behov skal tillegges stor vekt ved selve opptaket. Ved en samordnet opptaksprosess skal likebehandling av barn og likebehandling av kommunale og private barnehager sikres.

Når det gjelder § 12a om hva individuell rett skal innebære, mener KS at formuleringen om tidspunktet retten knyttes til, er noe uklar. Vi foreslår isteden følgende formulering i paragrafens tredje ledd:

§ 12a. Rett til barnehageplass

Barn som fyller ett år senest ved oppstart til barnehage, jf. § 12, har etter søknad rett til å motta et barnehagetilbud i samsvar med denne lov og tilhørende forskrifter.

Barnet har rett til et barnehagetilbud i den kommunen der det er bosatt.

Rettigheten er begrenset til ett opptak pr år. Søknadsfrist til opptaket og oppstart i tilknytning til dette fastsettes av kommunen.

Med en slik formulering slås det altså fast at rettigheten ikke vil være avhengig av hvor mange opptak kommunen selv velger å ha i løpet av året.

Økonomiske virkninger av individuell rett til barnehageplass

KS merker seg at KD uttaler at individuell rett til barnehager ikke vil innebære merkostnader for kommunene. KS deler ikke denne oppfatningen, men vurderer at en rettighetsfesting vil innebære økte kostnader for kommunene - i hovedsak som følge av behov for å øke omfanget av barnehagetilbudet.

Dette vil etter KS vurdering for det første skje ved at etterspørselen etter barnehageplasser øker når foreldrene vet de har rett til plass. Dette er en fortsettelse av utviklingen hvor bedret tilgang til barnehageplass har gitt sterkt økt etterspørsel. Når sannsynligheten for å få plass øker – for eksempel gjennom rettighetsfesting - så øker også etterspørselen.

Det vil for det andre være slik at kommunene må dimensjonere barnehagekapasiteten slik at de som et minimum må ha en barnehagekapasitet som ved opptak kan dekke det *maksimale* av etterspørselen fra barn med rett til barnehageplass. Kommunene må med andre ord bygge ut en "bufferkapasitet" ut over hva som sannsynligvis blir nødvendig for å dekke etterspørselen. Dersom det blir to opptak i løpet av året (som høringsinstansene bes vurdere), vil behovet for bufferkapasitet ved begynnelsen av året måtte ta hensyn til at ytterligere et halvt årskull vil ha rett til plass ved et andre opptak.

Det er behov for en grundig utredning av de økonomiske virkningene av rettighetsfestingen, og KS ber om at denne saken meldes opp som kostnadsberegningssak gjennom konsultasjonsordningen. Det må etter KS' oppfatning legges til grunn at kommunene kompenseres for de merkostnader de påføres som følge av lovfesting av rett til barnehageplass (jf momentene over).

Det er videre behov for større forutsigbarhet når det gjelder rammebetingelsene for rettighetsbestemmelsen. Hva skjer - og si så fall når - med antall pliktige opptak, eventuell avvikling av kontantstøtten og eventuell nedjustering av makspris i barnehagene. Disse forholdene vil kunne føre til en betydelig økning i etterspørselen som kommunene må planlegge for – for å oppfylle rettighetsbestemmelsen i fremtiden. Uforutsigbarhet vil trolig øke de samfunnsøkonomiske kostnadene ved barnehagereformen i tillegg til at det vil svekke

kommunenes mulighet til å oppfylle retten til barnehageplass i fremtiden. KS ber om at staten har en tett dialog med KS om disse spørsmålene.

Overgang til rammefinansiering

Før overgangen til rammefinansiering finner sted, må det klargjøres gjennom konsultasjonsordningen at kommunene samlet sett sikres fullfinansiering av sine kostnader i forbindelse med omleggingen.

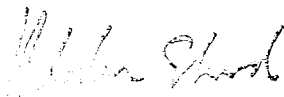
Kommunenes finansiering av private/ikke-kommunale barnehager

KS mener dagens ordning med fri etableringsrett for barnehager – og som dermed automatisk gir rett til offentlig tilskudd til etablering og drift - vanskelig kan videreføres i et system som tar utgangspunkt i full behovsdekning av barnehageplasser. KS ser det derfor som nødvendig at det foreslås begrensninger i dagens automatiske rett til offentlige tilskudd når kommunene overtar det fulle finansieringsansvaret for barnehagene, og støtter derfor dette. En uhensiktsmessig overetablering av barnehager kan dermed unngås i praksis.

Etter KS' vurdering vil det være hensiktsmessig at ordningen med kommunal finansieringsplikt overfor de private barnehagene baseres på den foreslåtte modellen med fritt kommunalt skjønn, der kommunene gis stor frihet til å bestemme hvilke barnehager som skal gis kommunalt tilskudd. Det vil være mest i tråd med det helhetlige ansvaret kommunene får for barnehagene ved overgang til rammefinansiering og vil gi kommunene den nødvendige frihet til å dimensjonere det totale barnehagetilbudet på en hensiktsmessig måte. Når det gjelder utforming av selve finansieringsordningen – dvs etter hvilke regler og på hvilket nivå de private barnehagene skal motta finansiering – mener KS at kommunene må gis mulighet til å utforme egne regler tilpasset ulike lokale ønsker og behov. Fra statens side bør det derfor ikke gis detaljerte bestemmelser for beregning av det kommunale tilskuddet til private barnehager. Ordningen vil kreve at det fra statens side er lagt inn tilstrekkelige midler til formålet. Ut fra de fire gitt alternativene til ny § 14. *Kommunalt tilskudd til godkjente ikke-kommunale barnehager* – som sammenfatter modell for kommunal skjønnskompetanse med ordning for beregning/fastsetting av kommunalt tilskudd - anbefaler KS alternativ 1.

(Dette avsnittet vedtatt mot 4 stemmer: 2 Frp og 2 H som stemte for Frps forslag.)

For øvrig vil KS peke på behovet for fleksibilitet i praktiseringen av areal- og bemanningsnormer med hensyn til midlertidige løsninger for å møte uventede svingninger i etterspørsel etter barnehageplass.

Halvdan Skard
leder

Olav Ulleren
administrerende direktør

Kopi: KRD